

GLOBALIZAREA și COP27–Sharm El-Sheikh

Acad. Nicolae Anastasiu

1

În istoria recentă, GLOBALIZAREA ne apare ca un proces și ca un concept bogat în conotații economice prin creșterea fluxurilor comerciale internaționale. După cel de Al Doilea Război Mondial (anii '50) conceptul a început să includă și schimburile culturale spre o lume mai bună, în condiții geopolitice stabile. Un element garant pentru generația activă în anul 2000 și după acesta.

În anul 2000, Al Gore, vicepreședinte al S.U.A. publica cartea *Pământul în balanță* și devenea un militant pentru protejarea climei. Filmul său *Un adevăr incomod* a avut premiera în anul 2006 și a declanșat creșterea gradului de conștientizare publică internațională privind schimbările climatice și regenerarea unei mișcări pentru protecția mediului.

În anul 2007, primea Premiul Nobel pentru Pace și continua să conducă o campanie afiliată problemei schimbărilor climatice în lume. În ciuda a numeroase dispute și obiecții legate de conținutul științific al cărții și al filmului, vânzările lor au continuat, iar Premiul Nobel căpătat a avut un impact global. În culisele acestor evenimente, privirile atente au deslușit umbra unor interese răsplătite financiar, peste măsură.

S-au scurs toți anii aceștia ... și **Schimbările climatice** au deveni tema predilectă a cercetătorilor, economiștilor, profesorilor, politicienilor, a ONG-urilor, a societății, în ansamblu ei. La mesele rotunde la care toți aceștia s-au așezat, discuțiile au fost aprinse, neînțelegerile mari și deciziile au rămas parțiale, greu de urmat la nivel global. O dorință de globalizare, fără competitori egali.

Sfârșitul anului 2019 și începutul primăverii anului 2020 au declanșat **pandemia COVID-19** cu răspândire galopantă în toată lumea, cu restricții greu de admis, cu efecte covârșitoare asupra a milioane de oameni din China, Europa, Asia, Americile de Nord și Sud, din Australia. Viața oamenilor a fost controlată, educația-învățământul date peste cap, sănătatea, turismul, bună parte din industrie, companii în faliment, șomaj...Incredibil pentru secolul în care trăim, dar foarte adevărat. A fost sau nu, pandemia COVID-19 o altă față a globalizării?

Întrevedem, în toamna anului 2022, când nu mai purtăm măștile de protecție, manipularea globală a sănătății noastre?

24 februarie 2022: Rusia invadează Ucraina, Ucraina face apel pentru o solidaritate globală, de salvare a teritoriului său, dar și pentru sancțiuni severe împotriva țării care a început o **operațiune militară specială**. Răspunsul pentru ajutorare este instantaneu: S.U.A, UE, NATO vin în sprijin. China este evazivă în a acuza Rusia, Coreea de Nord îi rămâne alături. India și Pakistanul nu știu, încă, ce să facă. Turcia caută căi de inițiere a unui armistițiu, a stopării focului. Pe acest fond, Rusia amenință cu **butonul roșu**. China începe exerciții militare deasupra Taiwnului, Coreea de Nord lansează rachete în apele teritoriale ale Japoniei, Turcia amenință Grecia ... Omenirea este speriată. Ne aflăm în pragul unei crize geopolitice și militare globale. Privim, la o altă față a GLOBALIZĂRII. Ce facem? Ce putem Face? Ce urmează?

2

Revenim la COP27 – *Sharm El Sheickh* – locul din Africa ales pentru dezbateri organizate de Națiunile Unite pe marginea Schimbărilor climatice, după COP21 – *Acordul de la Paris* și COP 26 – *Pactul climatic de la Glasgow*.

Acordul de la Paris (COP21-2015) privind schimbările climatice a tras semnalul de alarmă: *omenirea este în pericol*, dacă nu se iau măsuri severe privind emisiile de gaze cu efect de seră și sunt neglijate măsurile de protecție.

Mesajele *Pactului climatic de la COP26-Glasgow* (noiembrie 2021) după cele trei deziderate majore: stoparea creșterii temperaturii globale la +1,5°C, securitate globală net-zero/2050 și Fit for 55%– reducere GES/2030, au trecut de la *optimism și speranță* la *pesimism și neîncredere*. S-a căzut de acord în legătură cu inițierea unor programe substanțiale de finanțare a țărilor în curs de dezvoltare, dar prioritatea momentului o reprezenta transformarea, cât mai urgentă, a „codului roșu pentru umanitate” în „viitorul durabil de energie verde” al Terrei.

Motivația tuturor acestor acțiuni o putem regăsi într-un vechi proverb african:

“Dacă vrei să mergi repede, mergi singur! Dacă vrei să ajungi departe, mergi însoțit!” (citată din discursul lui Al Gore, 2007, ca răspuns la primirea Premiului Nobel - *Trebuie să ajungem departe, repede*).

Suntem în noiembrie 2022, la *Sharm El Sheikh* unde se desfășoară *COP27* și vrem să credem că *speranța moare ultima*. Cei 45 000 de participanți înregistrați la Conferință reprezintă Părțile, organizațiile ONU, întreprinderi (companii), comunitatea științifică, comunitățile indigene și locale și societatea civilă care s-

au reunit pentru a consolida și accelera împreună punerea în aplicare a acțiunilor cerute de COP21 și COP26.

În acest ultim an, de la Glasgow la Sharm El Sheikh, omenirea s-a confruntat cu efectele pandemiei COVID-19, cu războiul din Ucraina, cu *riscuri în cascadă și crize care se suprapun* (situația surselor de energie – creșterea galopantă a prețurilor, lipsa alimentelor). Criza climatică, cu efecte mai frecvente, mai intense și cu un impact din ce în ce mai mare, rămâne o constantă a momentului și, mereu, sub semnul a două deziderate: *atenuare* sau *adaptare*. Până astăzi, procesul de *atenuare* este fragil, iar cel de *adaptare* foarte scump. Rezolvarea problemelor implică fonduri mari, dar și o solidaritate globală. Să rezolvăm nevoile împreună!

Plecând de la aceste premise, COP27 ar trebui să continue punerea în aplicare a Acordului de la Paris, urmărirea deciziilor de la Glasgow și să creeze statute și reguli de îndeplinire a promisiunilor financiare și de evitare a discriminărilor între statele înstărite și cele sărace. Să se realizeze o *tranziție justă*.

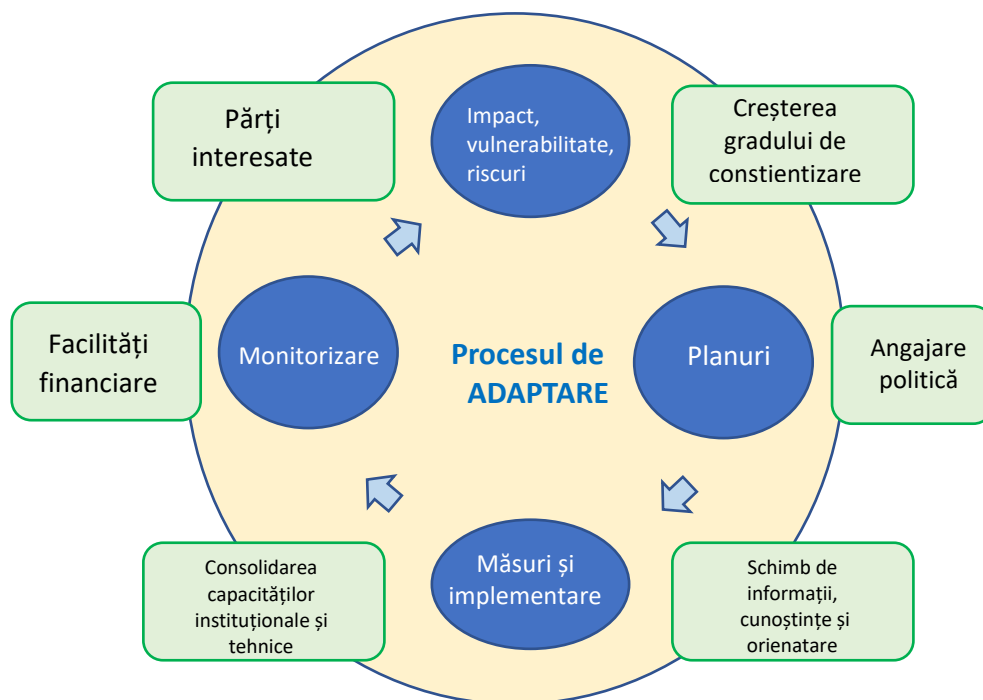
Agenda Conferinței Părților (COP27) vizează sedințe plenare, mese rotunde, dezbateri având ca teme prioritare: rolul *adaptării* la schimbările climatice, suport financiar și resurse tehnice pentru țările în curs de dezvoltare, rolul Media, problemele din agricultură, din transporturi, educație-capacități și inițiative, rolul experților-programe de training etc,

Lumea se confruntă deja cu modificări ale temperaturii medii, cu schimbări ale anotimpurilor și cu o frecvență din ce în ce mai mare a fenomenelor meteorologice extreme, precum și cu alte efecte ale schimbărilor climatice și evenimente cu debut lent. Cu cât schimbările climatice se produc mai repede și cu cât eforturile de *adaptare* sunt amânate mai mult timp, cu atât mai dificil și mai costisitor ar putea fi dacă neglijăm acțiunile.

Adaptarea se referă la ajustări ale sistemelor ecologice, sociale sau economice ca răspuns la stimulii climatici reali sau preconizați și la efectele sau impactul acestora. Aceasta se referă la modificări ale proceselor, practicilor și structurilor pentru a modera daunele potențiale sau pentru a beneficia de oportunitățile asociate cu schimbările climatice. În termeni simpli, țările și comunitățile trebuie să elaboreze soluții de adaptare și să pună în aplicare acțiuni pentru a răspunde la efectele schimbărilor climatice care se produc deja, precum și pentru a se pregăti pentru efectele viitoare.

Soluțiile de *adaptare* iau numeroase forme și aspecte, în funcție de contextul unic al unei comunități, întreprinderi, organizații, țări sau regiuni. Nu există o soluție unică pentru toate - *adaptarea* poate varia de la construirea de sisteme de apărare împotriva inundațiilor, instituirea de sisteme de avertizare timpurie pentru cicloni și trecerea la culturi rezistente la secetă, până la reproiectarea sistemelor de comunicare, a operațiunilor comerciale și a politicilor guvernamentale. Multe națiuni și comunități iau deja măsuri pentru a construi societăți și economii rezistente, dar vor fi necesare acțiuni și ambiții mult mai mari pentru a gestiona în mod rentabil riscurile, atât în prezent, cât și în viitor.

Succesul *adaptării* depinde nu numai de guverne, ci și de implicarea activă și susținută a părților interesate, inclusiv a organizațiilor naționale, regionale, multilaterale și internaționale, a sectoarelor public și privat, a societății civile și a altor părți interesate relevante, precum și de gestionarea eficientă a cunoștințelor. *Adaptarea* la efectele schimbărilor climatice poate fi întreprinsă în diferite regiuni și sectoare și la diferite niveluri.

Părțile la Acordul de la Paris recunosc faptul că *adaptarea* este o provocare globală cu care se confruntă toți, având dimensiuni locale, subnaționale, naționale, regionale și internaționale. Este o componentă-cheie a răspunsului global pe termen lung la schimbările climatice pentru a proteja oamenii, mijloacele de trai și ecosistemele. Părțile recunosc faptul că acțiunile de *adaptare* ar trebui să urmeze o abordare orientată spre țară, care să țină seama de gen, să fie participativă și pe deplin transparentă, luând în considerare grupurile, comunitățile și ecosistemele vulnerabile și ar trebui să se bazeze pe cele mai bune date științifice disponibile și, după caz, pe cunoștințele tradiționale, cunoștințele popoarelor indigene și sistemele de cunoștințe locale și să se ghideze după acestea, în vederea integrării adaptării în politicile și acțiunile socio-economice și de mediu relevante.

Din toate aceste motive, obiectivele Conferinței rămân:

- **atenuare:** menținerea obiectivului de 1,5 °C în materie de încălzire globală, față de nivelurile preindustriale;
- **adaptare:** stabilirea unei agende globale consolidate de acțiune în materie de adaptare;
- **finanțare:** evaluarea progreselor înregistrate în ceea ce privește furnizarea de 100 de miliarde USD pe an până în 2025 pentru a ajuta țările în curs de dezvoltare să facă față efectelor negative ale schimbărilor climatice;
- **colaborare:** asigurarea unei reprezentări adecvate a tuturor părților interesate relevante în cadrul COP27, în special a comunităților vulnerabile.

Să detaliem puțin Agenda COP27 – expresia acțiunilor care vor trebui întreprinse.

09 nov: zi ocupată cu problemele **FINANTELOR:** Cine? Cât? Când? Cui? Finanțarea Proiectelor va trebui făcută de sectorul public, dar și de cel privat. Prin transparență sumele vor fi distribuite, nondiscriminatoriu, țărilor care au urgență nevoie, cât de curând. Fondurile vor fi destinate acțiunilor climatice.

10 nov: ziua ȘTIINȚEI. Despre: Accelerarea acțiunilor climatice; confruntarea rezultatelor globale privind schimbările climatice; impactul asupra sănătății, asupra mediului natural. Armonizarea eforturilor societății. Reziliența Africii față de schimbările climatice. Inovații și regulatori ai sistemului climatic.

Tineretul – generație a viitorului: copii și adolescenți – acțiuni în domeniul schimbărilor climatice; participarea tineretului african.

11 nov: Decarbonizarea. Provocări. Accelerare. Domenii: Industrie-siderurgie, Petrol-Gaze, Agricultură-fertilizatori, Construcții-Transporturi-Ciment. Controlul emisiilor de metan; Modele în Africa.

12 nov: Adaptarea în agricultură. Inițiative, acțiuni climatice. Hrana și nutriție. Tehnologii de adaptare. Inovații în sistemul privat. Securitate alimentară (Africa). Investiții și finanțe.

14 nov: Femeile și schimbările climatice: statut, implicare, răspunderi. Femeile africane.

Problema APEI: adaptare și reziliență, bazine și sisteme hidrografice, nivelul Oceanului planetar – oscilații. Apă pentru Africa.

15 nov: Societatea civilă. Rol în prevenție și intervenții în procesul de adaptare.

16 nov : Ziua ENERGIEI. Energie curată și securitate energetică. Criza energetică globală. Noi Tehnologii : hidrogenul verde. Politici energetice naționale și globale.

Ziua Biodiversității. Conexiuni: Climat și Biodiversitate.

17 nov: SOLUȚII, în loc de Concluzii.

Ce aduce nou COP27?

Înțelegând premisele care au justificat cadrul general și acțiunile COP21 și COP26 și urmărind lentoarea cu care se aplică concluziile celor două Conferințe, ruptura dintre cei bogați și cei săraci, dintre marii poluatori și țările în care seceta generează crize alimentare, migrații severe ale populațiilor sudice spre nordul continentelor ... organizatorii au ales, pentru desfășurarea lucrărilor, o țară africană, o localitate la malul Mării Roșii și au invitat, sub umbrela Națiunilor Unite, reprezentanți ai tuturor segmentelor societății, fără discriminare cu o transparență totală. Ca tot mapamondul să le asculte vocile. Ca toți reprezentanții statelor (peste 100) să constate nevoile pentru a putea, astfel, să rezolve *criza climatică* printr-o *adaptare* reală la efectele încălzirii globale, dar și să se asigure de forța investitorilor, de bugetele necesare pentru acțiunile lor.

Gazdele au vrut și vor să răsplătească eforturile și dorințele de schimbare ale tuturor africanilor, ca un model care ar putea fi generalizat. De aceea, în Agenda de lucru, găsim **Africa** ca un leitmotiv, prezentă, aproape în toate secțiunile tematice ale Conferinței.

Dar ambițiile acestora – răspunzând nevoii de *transparență* – au vrut să evite discriminările față de genuri (femeile sunt egale cu bărbații), față de vârsta actorilor din sistem și au vrut să asculte și **vocea tinerilor**, să urmărească **educația** lor. Pentru că schimbarea/adaptarea (temperaturi de 1,5°C și net-zero poluare) vizează orizontul anilor 2030 ... 2050.

Organizatorii au înțeles că nicio *acțiune climatică* nu este posibilă fără **fonduri** și, de aceea, au lărgit categoriile posibile de investitori ... publici, privați, companii mari, companii mici... Iar când și-au pus problema împărțirii fondurilor s-au gândit și la rolul pe care trebuie să-l aibă **știința, cercetarea** – *cenușăreasa* din spațiile guvernamentale – în găsirea celor mai bune soluții pentru o *adaptare* reală (decarbonizare, resurse energetice alternative non-poluante, tehnologii noi – hidrogen, baterii, fotovoltaice, eoliene...).

Hrana populației (criza alimentară) și **apa**, vitală pentru o existență, sunt condiții *sine qua non* pentru **sănătate**.

Dacă vorbim de adaptare la schimbările climatice nu trebuie să uităm de efectele lor asupra mediului natural, al habitatelor terestre și acvatice, al **biodiversității**.

O astfel de abordare a problemelor, așa de diverse, cu care se confruntă societatea umană, căutarea de **soluții** pentru rezolvarea lor, este chiar o **premieră** care iese din tiparele ultimelor Conferințe ale Părților (COP21 și COP26).

Este o dovadă de curaj și responsabilitate în fața națiunilor invitate. Tonul speakerilor din ședințele plenare poate apare tăios, dar angajat, lucid.

Să urmărim câteva declarații:

Charles Michel: președintele Consiliului European:

„Suntem și vom rămâne promotori ai acțiunilor climatice. Suntem hotărâți să protejăm natura, oceanele și pădurile, care alcătuiesc plămâni noștri și care garantează viața umană pe pământ și biodiversitatea.”

Antonio Guterres, Secretarul general al ONU: "Omenirea are de ales: cooperează sau pierde", "Emisiile de gaze cu efect de seră continuă să crească. Temperaturile globale continuă să crească. Iar planeta noastră se apropie rapid de puncte de inflexiune care vor face ireversibil *haosul climatic*. Suntem pe o autostradă către iadul climatic, cu piciorul pe accelerator", "Ori un Pact pentru Solidaritate Climatică, ori un Pact pentru Sinucidere Colectivă",

"Cele mai mari economii - Statele Unite și China - au o răspundere deosebită de a se alătura eforturilor pentru a transforma acest pact în realitate", a spus A. Guterres făcând apel la renunțarea treptată la cărbune în întreaga lume până în 2040, iar în țările membre ale Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) până în 2030.

UE și președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen au solicitat:

- consolidarea colectivă a contribuțiilor stabilite la nivel national;
- să se pună capăt folosirii energiei pe bază de cărbune fără reducere a emisiilor, printr-o trecere treptată a acestora pe linie moartă, și de a se sista subvențiile ineficiente pentru combustibilii fosili;
- tuturor țărilor, să își intensifice eforturile de mobilizare a finanțării pentru a sprijini acțiunile climatice.

Klaus Iohannis, Președintele României, a subliniat necesitatea îmbunătățirii accesului la educația privind riscurile schimbărilor climatice și reducerea lor, reiterând faptul că educația este o parte esențială a procesului de prevenire, pregătire și răspuns eficient la dezastrele naturale amplificate de schimbările climatice.

Egypt President **Abdel Fattah El-Sisi's** Speech at the Opening Session of COP 27: “unele efecte ale schimbărilor climatice sunt acum ireversibile și necesită o solidaritate globală concertată, acțiune și nu retorică goală. COP 27 să fie etichetată neoficial drept "cea mai importantă COP de punere în aplicare".

.....

Ambiguitate și amânare sunt termenii care pot defini cel mai bine finalul Conferinței Părților de la Sharm El Sheikh – Egipt 2020. A fost Conferința cu numărul 27 (COP27).

Unii comentatori îl denumesc *un acord istoric*. Ce prevede acesta? Iată câteva enunțuri:

- **un acord** legat de problema **finanțării țărilor sărace** afectate de dezastre cauzate de schimbările climatice, dar
- cum va funcționa acordul? Se va stabili **anul viitor**, la următoarea Conferință;
- dar, ca o cerință necesară se cere înființarea unui **fond de „pierderi și daune”** pentru a ajuta țările în curs de dezvoltare să suporte costurile imediate ale evenimentelor provocate de climă dar, după ce:
- un **„comitet de tranziție”** va face recomandări pentru ca țările să le adopte la conferința climatică COP28 din noiembrie 2023 (o altă amânare!).
- recomandările vor acoperi „identificarea și extinderea surselor de finanțare”, (cine trebuie să contribuie la acest fond?);
- **bogații poluează/săracii plătesc ...se preconizează o formă de compensare** pentru dezastrelor climatice în creștere (secete, incendii, inundații etc.) generate de GES;

Atenție: În 2009, guvernele lumii au convenit că țările bogate vor oferi 100 de miliarde de dolari pe an pentru climă, țărilor în curs de dezvoltare până în 2020, dar acest lucru nu s-a materializat, încă.

În noiembrie 2022, înființarea fondului vine fără buget și nu există nicio garanție că țările bogate vor plăti ceva care este proporțional cu costurile tot mai mari ale dezastrelor climatice în comunitățile cel mai puțin capabile să le facă față.

Conferința nu a mai răspuns, concret și la obiect, cerințelor Acordului de la Paris și, nici Protocolului climatic de la Glasgow.

Iată, însă, și două puncte de vedere autorizate:

Secretarul general al ONU, **Antonio Guterres**, a salutat adoptarea acordului drept un „semnal politic foarte necesar”, dar a avertizat că „în mod clar nu va fi suficient” pentru rezolvarea problemelor cauzate de schimbările climatice.

„Vocile celor aflați în primele linii ale crizei climatice trebuie să fie auzite. ONU va sprijini acest efort la fiecare pas”.

Frans Timmermans, șeful politicii climatice al Uniunii Europene, a îndemnat țările să recunoască că acordul încheiat în Egipt a eșuat. „Prea multe părți nu sunt pregătite să facă progrese în lupta împotriva crizei climatice”, a declarat oficialul UE. Unii se tem de tranziția care urmează și de costul schimbării”.

Vechile probleme (combustibilii fosili, energia nucleară, regenerabile, poluarea GES, hidrogenul etc.) nu s-au bucurat de consens și nici de o rezolvare în viitorul apropiat.

Despre utilizarea, în continuare, cu termen nedefinit, a combustibililor fosili au existat puncte de vedere diferite. PRO India,, CONTRA Țările insulare, Arabia Saudita,

Accelerarea utilizării resurselor regenerabile a fost acceptată, dar țările sărace au pus condiția fondurilor necesare, a investițiilor străine, în aceste scop.

Suportul pentru **pierderi și daune** ar trebui să fie obligatoriu pentru S.U.A și UE, dar sunt invitate și China și India să participe la costul acestora.

Planul de implementare a obiectivelor climatice stabilite de COP21 și COP26 (economii statale cu low-carbon) are nevoie de un buget de 4-6 triloane dolari – USD. Se va avea în vedere promovarea unor soluții cu noi tehnologii climatice, Monitorizarea acțiunilor de aplicare a acestor cerințe trebuie să aibe loc, iar rezultatele să fie comunicate de două ori pe an.....

În ziua dedicată ENERGIEI, participanții au dezbătut nevoia de energie regenerabilă și găsirea unei tranziții juste, echitabile, pentru toate statele care-și doresc o energie verde. Hidrogenul verde (HV) este văzut ca o bună alternativă pentru viitor vorbindu-se chiar despre Economia HV.

Nici BIODIVERSITATEA nu a rămas fără dezbateri active. S-a urmărit impactul schimbărilor climatice asupra habitatelor continentale și marin-oceanice și a gradului de poluare al acestora. Atitudini urgente sunt necesare pentru salvarea lor.

Care sunt SOLUȚIILE?

1. Creșterea bugetelor și implementarea Programelor de rezolvare a crizei climatice.
2. Un antreprenoriat verde.
3. Transport sustenabil și mobilitate urbană.
4. Soluții climatice prin sectorul privat.
5. Reinventarea a noi soluții pentru rezolvarea problemei deșeurilor de pe uscat și din ape.

Academia Română a urmărit cu interes desfășurarea evenimentului și așteaptă aplicarea deciziilor Conferinței pentru a putea contribui la o tranziție energetică verde.

25 nov. 2022

